

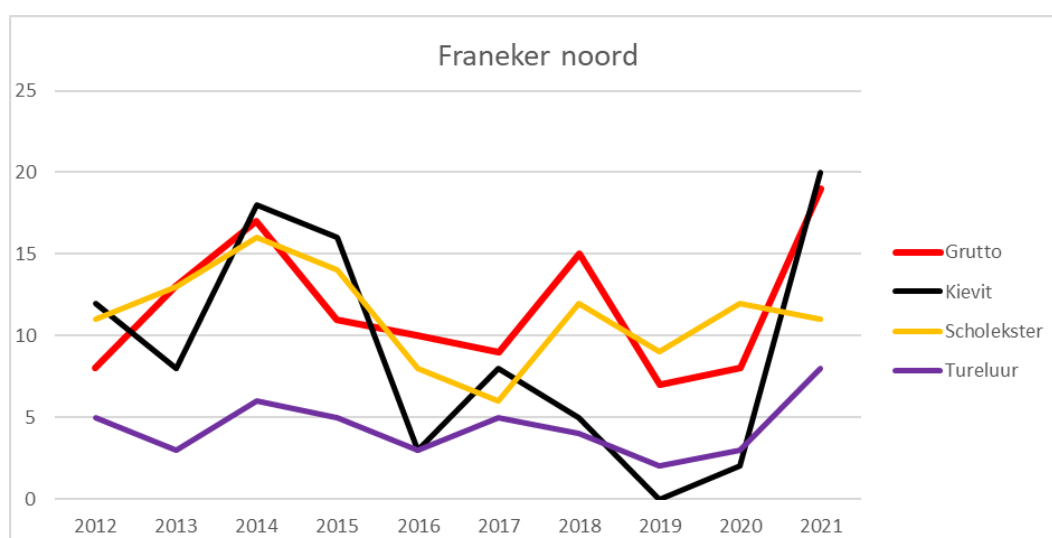
3 Agrarische Natuurvereniging De Greidhoeke

3.1 Mozaïek Franeker noord

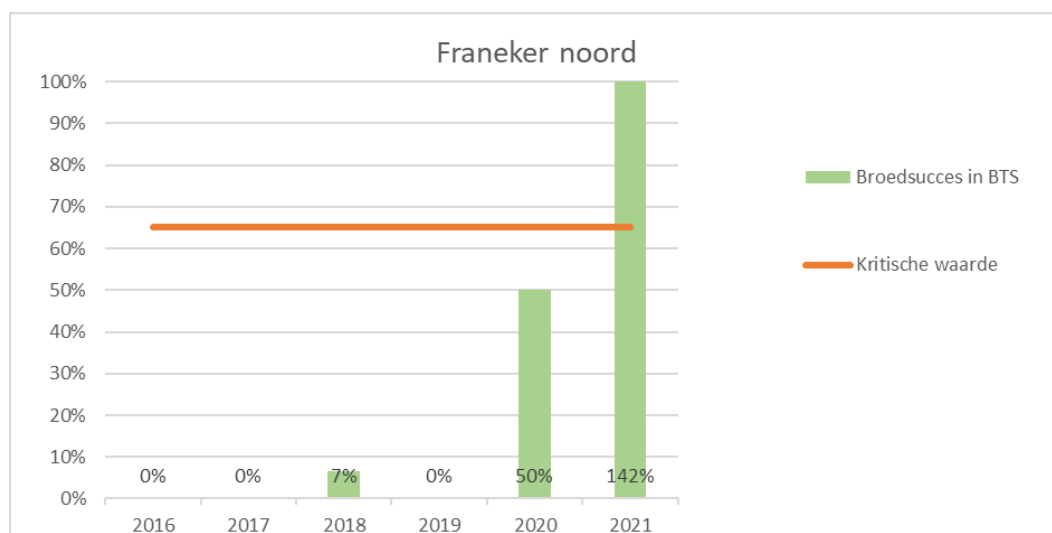
Omvang ANLB-beheer en resultaat weidevogelbeheer

Totaal ha. mozaïek	Totaal ha. gerealiseerd ANLB-beheer	Aantal ha. gewogen kuikenland *	Aantal ha. gewogen kruidenrijk	Aantal grutto-paartjes	Voldoet aan 1,4 ha kuikenland / gruttopaar ?	Voldoet aan 0,7 ha kruidenrijk kuikenland / gruttopaar?	Aantal brp grutto / 100 ha. ANLB (<10 = laag > 20 is top)
385	24	24	12	19	1,2	0,6	78

Tabel areaal ANLB-beheer

Grafiek populatieontwikkeling steltlopers

Grafiek verloop broedsucces

Gebied Franeker Noord (omgeving Donjum - Tzummarum) is een mozaïek met zeer beperkte omvang ANLB-beheer. Het mozaïek sluit daarentegen wel aan bij twee naastgelegen weidevogelgebieden It Fryske Gea.

Alarmtellingen zijn in 2018 slechts deels uitgevoerd. In 2019 is dit uitvoering van deze tellingen door vogelwacht Franeker niet opgepakt. In 2020 is het monitoren goed gegaan over de gehele gebieden van Franeker met uitzondering van een paar plekken. Compliment voor bestuur en vrijwilligers.

In 2020 een gebiedsuitbreiding aangevraagd van ongeveer 20 hectare. Voor 2021 kunnen we nu aan de slag om het gebied uit te breiden. Betrokkene deelnemers / nazorgers hebben afgelopen jaar laten zien dat ze met de juiste aanpak en inrichtingen, zeker een stimulans kunnen geven aan de weidevogel populatie.

Recent uitgevoerde maatregelen ter beperking van predatie

- Eén bestuurslid van ANV De Greidhoeke is portefeuillehouder predatiebeheer.
- Boeren krijgen van hun mozaïekregisseur doorgaand het advies om bij maaiwerkzaamheden van binnen naar buiten uit te maaien.
- Bij het hakselen van mais wordt een vossenjacht georganiseerd als er verwacht wordt dat er in het gewas vos(sen) bevind(en).
- Oproep 'poes in de mand' is ook opgepakt door de lokale vogelwacht en heeft dit op diverse media gedeeld

Huidige knelpunten m.b.t. predatie en aanpak in komende jaren

- Op diverse locaties worden steenmarters en bunzingen gezien/waargenomen. In het systeem is dit weinig terug te zien. Nabij Sexbierum staan vossen en steenmarters geregistreerd. Het registreren van predatoren, wordt veel te weinig gedaan. Ook het nestresultaat staat in vogelwacht Franeker 50 procent op 'onbekend'.
- De bruine kiekendief weet ook steeds meer zich te nestelen in Franeker Noord. Deze vliegende luchtpredator heeft het laatste woord op het einde van het seizoen, door het vangen van de kuikens. Aansporen boeren om de rietkragen zo kort mogelijk te houden.
- Op meerdere plaatsen worden grote hoeveelheden kraaien/kauwen kolonies gemeld. Deze broeden tijdens het seizoen in de buurt van weidevogelgebieden
- Meerdere reigerkolonies zitten te broeden rondom het ANLB Beheer.

Overige verbeterpunten en acties

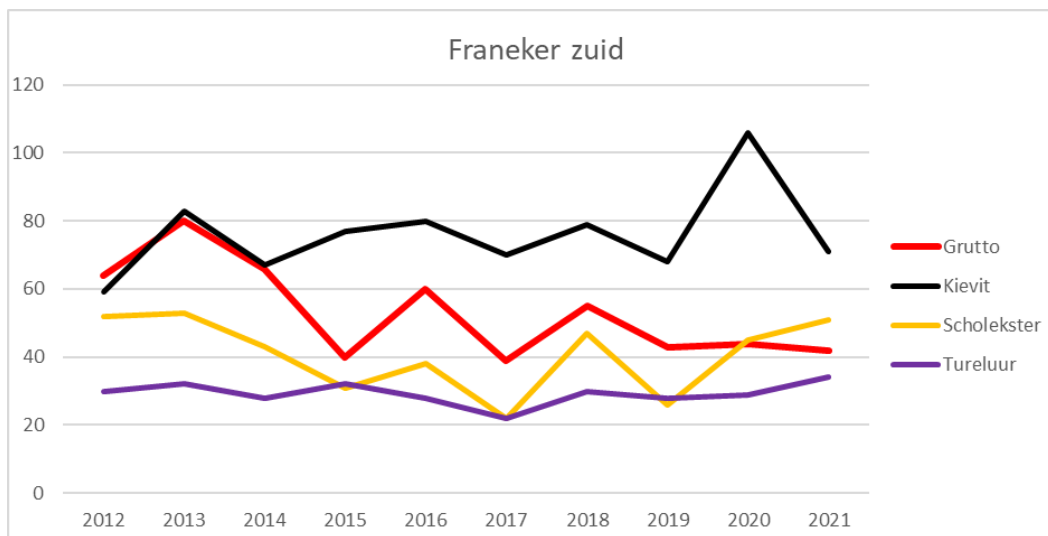
- Het creëren van kruidenrijk is een must.
- Op een enkele locatie is inrichtingssubsidie voor plasdras aangevraagd en uitgevoerd, voor 2021 staat er nog meer op de planning. Daar waar de uitbreiding zoekgebied is aangevraagd en goedgekeurd, kunnen we nu nog beter het gebied inrichten.
- Contact met betrokken vogelwachten en boeren is zeer sterk.
- BTS Franeker Noord is nog wel een aandachtspunt. Deze is te hoog. Hier is ondersteuning voor nodig, vermoedelijk worden in sommige gevallen het aantal grutto's geteld en niet de paartjes geteld.

3.2 Mozaïek Franeker zuid

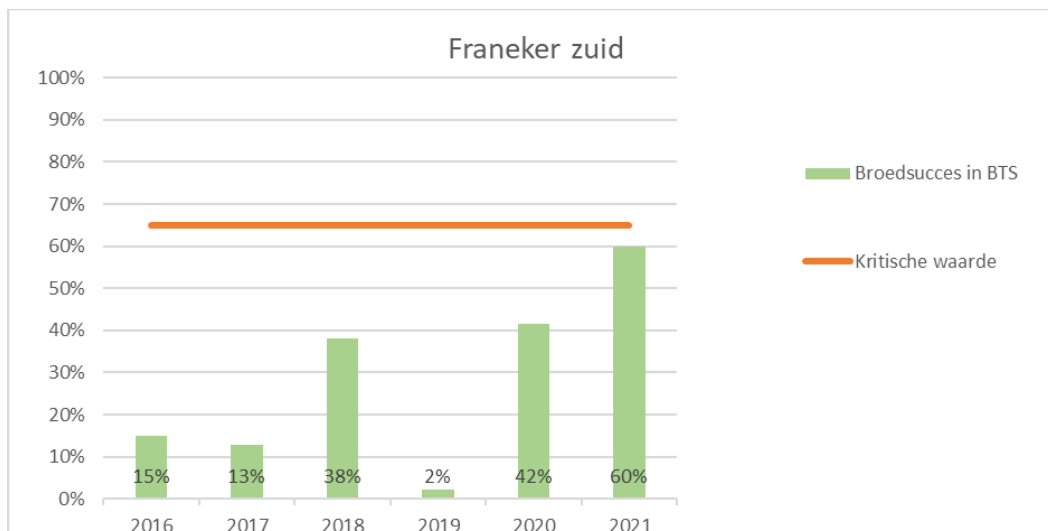
Omvang ANLB-beheer en resultaat weidevogelbeheer

Totaal ha. mozaïek	Totaal ha. gerealiseerd ANLB-beheer	Aantal ha. gewogen kuikenland *	Aantal ha. gewogen kruidenrijk	Aantal grutto-paartjes	Voldoet aan 1,4 ha kuikenland / gruttopaar ?	Voldoet aan 0,7 ha kruidenrijk kuikenland / gruttopaar?	Aantal brp grutto / 100 ha. ANLB (<10 = laag > 20 is top)
1.910	179	109	30	42	2,6	0,7	24

Tabel areaal ANLB-beheer

Grafiek populatieontwikkeling steltlopers

Grafiek verloop broedsucces

Het broedsucces van Franeker Zuid (omgeving Hitzum, Achlum, Sopsum) zit in flink de lift, maar nog wel onder de kritische waarde. We hopen dat volgend jaar de verbetering doorzet.

Waar in 2020 het registreren goed ging, zat dit jaar de klad er weer een beetje in. De daling van de Kievit is te verklaren omdat er dit jaar weinig predatie was, in tegenstelling tot de voorgaande jaren. Dit had als gevolg: . Geen registraties van een tweede , derde of vierde legsel.

In diverse gebieden wil men in een perceel eerst de eieren zien en dan pas registreren. Alarmtellingen zijn soms wat half ingevoerd, dus hier extra aandacht 2022.

Recent uitgevoerde maatregelen ter beperking van predatie

- Eén bestuurslid van ANV De Greidhoeke is portefeuillehouder predatiebeheer
- Boeren krijgen van hun mozaïekregisseur doorgaand het advies om bij maaiwerkzaamheden van binnen naar buiten te werken.
- Bij het hakselen van mais wordt een vossenjacht georganiseerd als er verwacht wordt dat er in het gewas vos(sen) bevind(en)
- Contact met boeren en vrijwilligers is zeer sterk

Huidige knelpunten m.b.t. predatie en aanpak in komende jaren

- Op enkele plaatsen worden grote hoeveelheden kraaien/kauwen kolonies gemeld. Deze broeden tijdens het seizoen in de buurt van weidevogelgebieden. Geconstateerd is dat deze predators de weidevogel- eieren massaal ophalen. Wens vogelwacht: Vangen met kooien.
- Ook hier worden veel steenmarters en bunzingen gezien of gemeld.
- De meldingen zijn niet terug te vinden in het systeem. Wel zal deze wacht hier actie voor ondernemen om dit voor komend jaar in het systeem te zetten. En wie weet in de toekomst...
- Meerdere reigerkolonies zitten te broeden rondom het ANLB Beheer.
- Veel signalen van kuikenpredatie door de kiekendief!

Overige verbeterpunten en acties

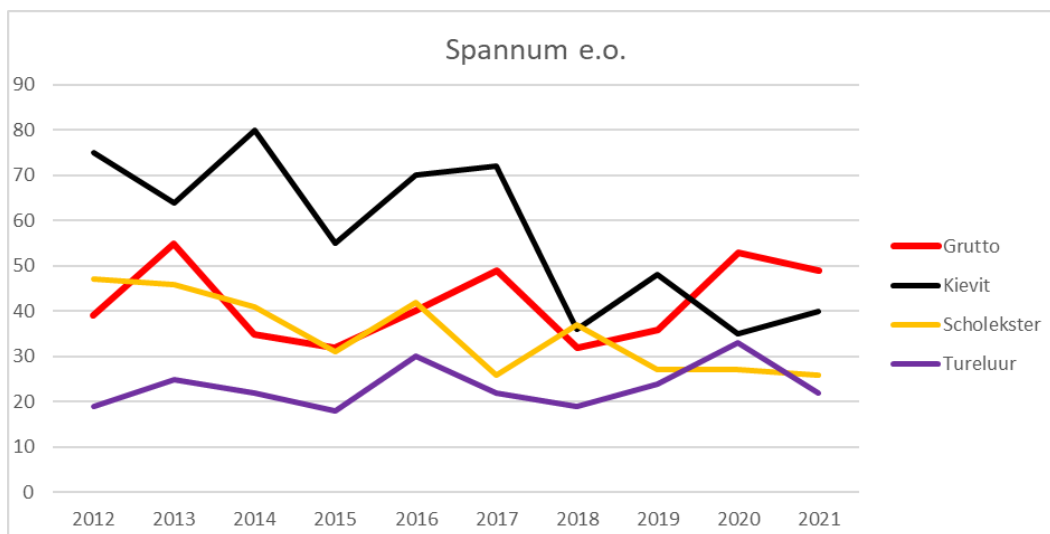
- Voor meerdere locaties is plasdras aangevraagd en uitgevoerd. Voor 2022 zijn er nog meer plannen voor vernatting.
- Op diverse plekken is gebruik gemaakt van de solar-pompjes van de BFVW, die toch echt wel enige hulp boden aan de weidevogels om hun voedsel te kunnen vinden. Voor komend seizoen zullen deze ook eerder in het veld staan. Het advies is eind Februari hiermee gereed te zijn. Vogelwacht Franeker heeft afgelopen jaar nog eens 20 extra pompjes ingezet d.m.v. een subsidieaanvraag. Deze pompjes staan voornamelijk in Franeker zuid.
- Voor 2022 extra aandacht voor registratie en alarmtellingen
- De drone zal breder worden ingezet in dit gebied tbv registratie en alarmtellingen. Dit gaat al gebeuren vanaf 2022. Franeker is nu bezig met het mogelijk aanschaffen van 2 drones!! Met als doel voor 2022 grotendeels al het ANLB te bevliegen.

3.3 Mozaïek Spannum e.o.

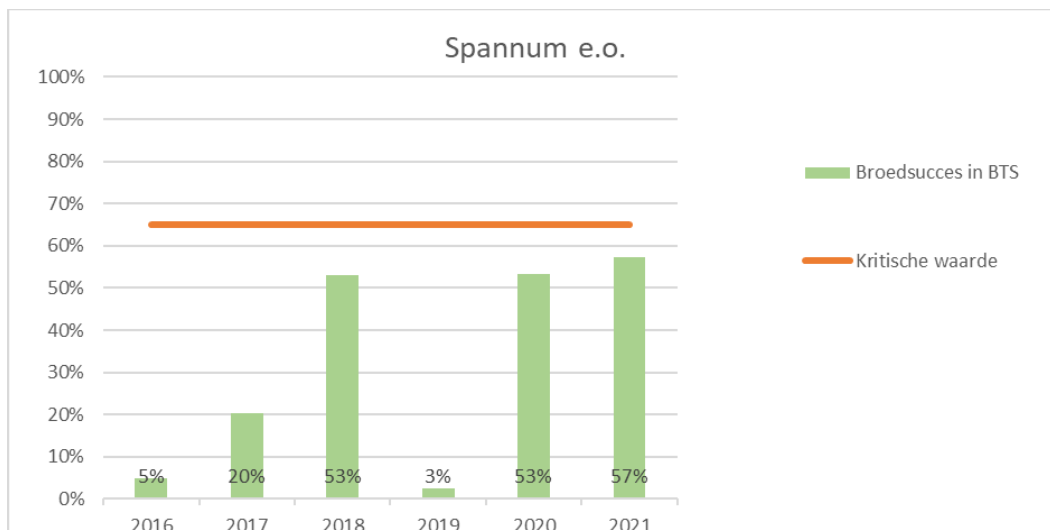
Omvang ANLB-beheer en resultaat weidevogelbeheer

Totaal ha. mozaïek	Totaal ha. gerealiseerd ANLB-beheer	Aantal ha. gewogen kuikenland *	Aantal ha. gewogen kruidenrijk	Aantal grutto-paartjes	Voldoet aan 1,4 ha kuikenland / gruttopaar ?	Voldoet aan 0,7 ha kruidenrijk kuikenland / gruttopaar?	Aantal brp grutto / 100 ha. ANLB (<10 = laag > 20 is top)
1.432	306	103	56	49	2,1	1,1	16

Tabel areaal ANLB-beheer

Grafiek populatieontwikkeling steltlopers

Grafiek verloop broedsucces

Ook in het gebied Spannum e.o. zijn de weidevogels in kleinere concentraties over het gebied verspreid. Het ANLB-beheer is bij deze concentraties gesitueerd maar ligt daardoor ook versnipperd.

Onder het gebied Spannum valt ook het zoekgebied Keimpetille/Tsjeppenboer. De uitbreiding van het zoekgebied bij Keimpetille/Tsjeppenboer heeft tot nu toe geleid tot succes!! Daar waar het nog niet wemelt van de vogels, is er zeker potentie tot meer! En dit gaat ook gebeuren. Diverse

deelnemers gaan voor volgend jaar op eigen initiatief hun percelen inrichten op plasdras en kruidenrijk. Het areaal, liggend tegen NK Baarderadiel, zal in de toekomst dan ook zeker meeliften en versterkend werken met NK Baarderadiel.

Spannum e.o. kan zeker scherper worden neergezet als het gaat om het registreren. Op diverse percelen worden de stippen achteraf laat in het seizoen ingevoerd, dit is voor last minute lastig te sturen. Ook mist gebied Spannum de echte fanatiekelingen.

Recent uitgevoerde maatregelen ter beperking van predatie

- Eén bestuurslid van ANV De Greidhoeke is portefeuillehouder predatiebeheer.
- Boeren krijgen van hun mozaïekregisseur doorgaans het advies om bij maaiwerkzaamheden van binnen naar buiten te werken.
- Bij het hakselen van mais wordt een vossenjacht georganiseerd als er verwacht wordt dat er in het gewas vos(sen) bevind(en).
- Meerdere reiger kolonies zitten te broeden rondom het ANLB Beheer.
- ANV de greidhoeke is in bezit van een flexibele pomp op diesel.(op een kar), Deze is dit jaar in dit gebied veel ingezet.
- Contact met betrokken vogelwachten en boeren is zeer sterk

Huidige knelpunten m.b.t. predatie en aanpak in komende jaren

- Kap solitaire bomen. Kosten worden gedekt uit POP3-subsidie Dit is uitgevoerd in 2020 met succes. **Zeker de moeite waard om dit nogmaals te organiseren in de toekomst.** In dit gebied zitten nog wat knelpunten als het gaat om bomen.
- Steenmarter en bunzing wordt ook hier massaal gemeld, is niet terug te vinden binnen het systeem.
- Bruine kiekendief breidt hem hier ook uit. Het advies is rietkragen kort houden.
- Er worden grote kraaienkolonies gemeld. Vraag uit het veld is om ontheffing aan te vragen voor de grote vangkooien die vroeger werden gebruikt.

Overige verbeterpunten en acties

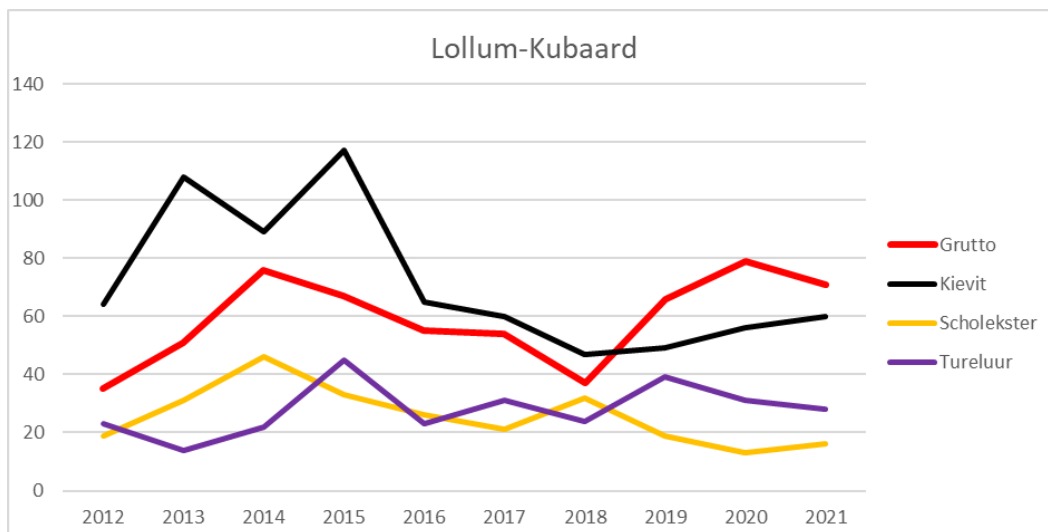
- Het gebied zou robuuster kunnen worden ingevuld. Het ANLB ligt versnipperd over het gebied.
- Voor 2022 extra aandacht voor registratie en alarmtellingen. Spannum e.o. kan zeker scherper worden neergezet als het gaat om het registreren. Op diverse percelen worden de stippen achteraf laat in het seizoen ingevoerd, dit is voor last minute lastig te sturen.
- De drone zal breder worden ingezet in dit gebied tbv registratie en alarmtellingen. Dit gaat al gebeuren vanaf 2022. Franeker is nu bezig met het mogelijk aanschaffen van 2 drones!! Met als doel voor 2022 grotendeels al het ANLB te bevliegen.

3.4 Mozaïek Lollum-Kubaard

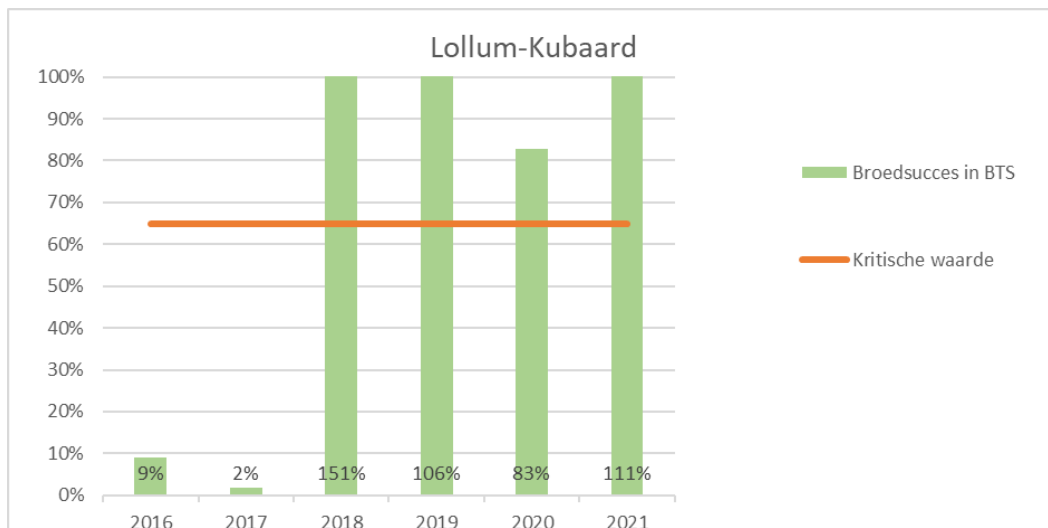
Omvang ANLB-beheer en resultaat weidevogelbeheer

Totaal ha. mozaïek	Totaal ha. gerealiseerd ANLB-beheer	Aantal ha. gewogen kuikenland *	Aantal ha. gewogen kruidenrijk	Aantal grutto-paartjes	Voldoet aan 1,4 ha kuikenland / gruttopaar ?	Voldoet aan 0,7 ha kruidenrijk kuikenland / gruttopaar?	Aantal brp grutto / 100 ha. ANLB (<10 = laag > 20 is top)
2.277	238	185	74	71	2,6	1,0	30

Tabel areaal ANLB-beheer

Grafiek populatieontwikkeling steltlopers

Grafiek verloop broedsucces

Afgelopen jaar een prima jaar voor Lollum-Kubaard. Evenals de voorgaande jaren is ook nu de BTS te hoog. Dit zit hem in de broedparen die niet worden ingevoerd.

Lollum leunt nog op 2 vogelwachters en maakt sinds 2020 veel gebruik van de drone, de drone piloten ondersteunen nu ook al in de nazorg en dit is mooi!!

Voor 2022 denken we dat de puntjes op de I komen, door nog meer gebruik te maken van de drone en meer samenwerking.

Recent uitgevoerde maatregelen ter beperking van predatie

- Eén bestuurslid van ANV De Greidhoeke is portefeuillehouder predatiebeheer.
- Boeren krijgen van hun mozaïekregisseur doorgaans het advies om bij maaiwerkzaamheden van binnen naar buiten te werken.
- Bij het hakselen van mais wordt een vossenjacht georganiseerd als er verwacht wordt dat er in het gewas vos(sen) bevind(en).
- In het gebied Lollum-Kubaard zijn op een aantal plekken bomen en boompjes verwijderd, die te dicht bij percelen met ANLB-beheer stonden. Op verschillende plekken worden jaarlijks rietkragen gemaaid. Dit jaar zijn daar extra locaties aan toegevoegd. Is reeds ook uitgevoerd in het kapprogramma 2020.
- Flinker aanpak ook op vernatting afgelopen jaar.

Huidige knelpunten m.b.t. predatie en aanpak in komende jaren

- Kap solitaire bomen. Kosten worden gedekt uit POP3-subsidie. Dit is in 2020 uitgevoerd.
- Bruine kiekendief breidt hem hier ook uit. Advies, rietkragen kort houden.
- In en rond het dorp, grote aantallen kraaien kolonies. De roep om weer op de ouderwetse manier te mogen vangen

Overige verbeterpunten en acties

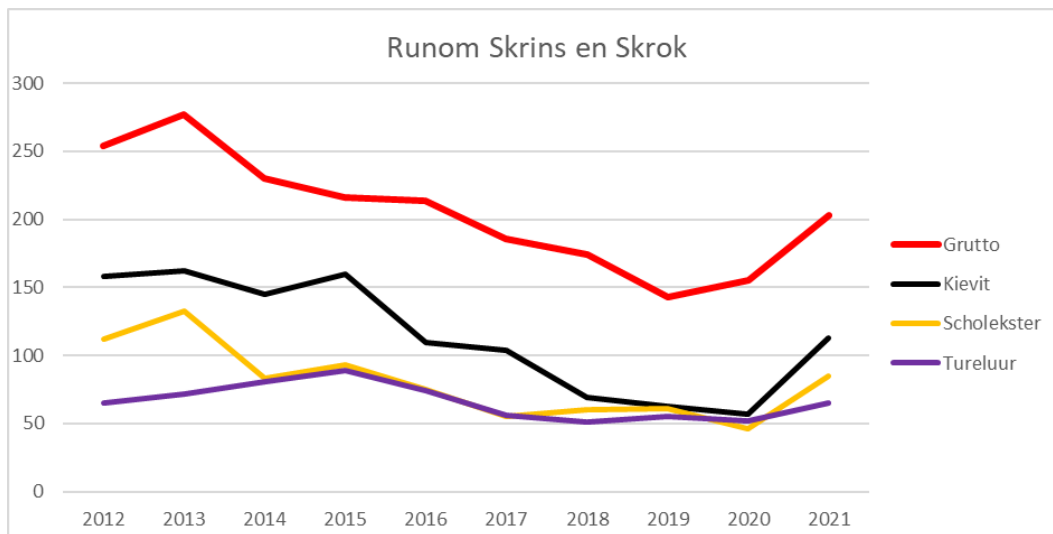
- Alarmtellingen worden te goed uitgevoerd. Het invoeren van broedparen (koppelen aan alarmtelling), zou weer tot een juiste BTS moeten komen. Dit in samenwerking met de vogelwacht/drone piloten, wordt dit zeker opgepakt voor komend seizoen.
- Contact met betrokken vogelwachten en boeren is zeer sterk.

3.5 Mozaïek Runom Skrins en Skrok

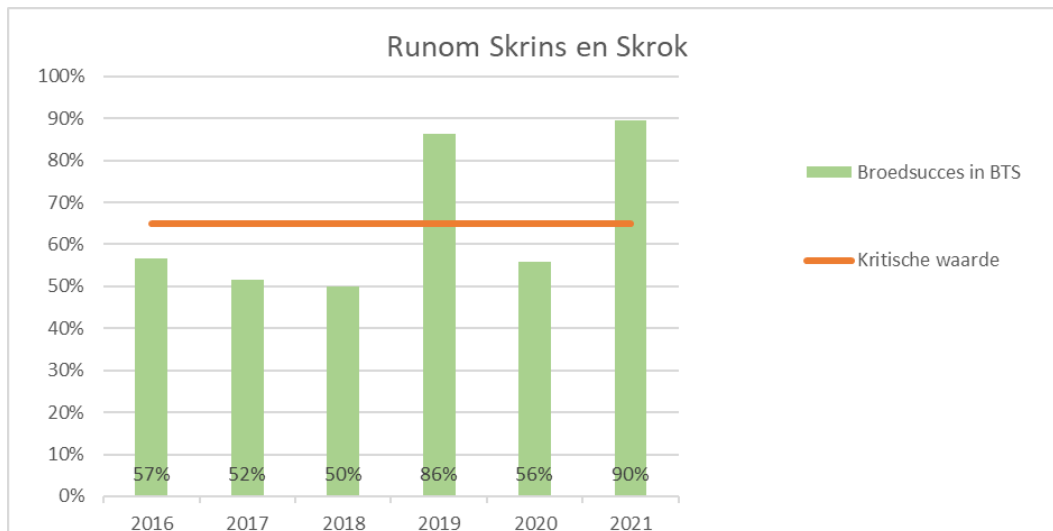
Omvang ANLB-beheer en resultaat weidevogelbeheer

Totaal ha. mozaïek	Totaal ha. gerealiseerd ANLB-beheer	Aantal ha. gewogen kuikenland *	Aantal ha. gewogen kruidenrijk	Aantal grutto-paartjes	Voldoet aan 1,4 ha kuikenland / gruttopaar ?	Voldoet aan 0,7 ha kruidenrijk kuikenland / gruttopaar?	Aantal brp grutto / 100 ha. ANLB (<10 = laag > 20 is top)
3.570	443	270	77	203	1,3	0,4	46

Tabel areaal ANLB-beheer

Grafiek populatieontwikkeling steltlopers

Grafiek verloop broedsucces

Het mozaïek Runom Skrins en Skrok is, zoals de naam al aangeeft, gesitueerd rondom de natuurgebieden Skrins en Skrok. Dit zijn beide natuurterreinen met een weidevogelstelling welke worden beheerd door Natuurmonumenten. Dit gebied was afgelopen jaar een groot succes. Alle 4 hoofdsorten in de lift en een zeer sterke samenwerking tussen vrijwilligers/boeren/jagers, etc.

Recent uitgevoerde maatregelen ter beperking van predatie:

- Natuurmonumenten heeft als beheerder van deze terreinen toestemming verleend om de lichtbak in deze terreinen in te zetten.
- In/bij beide natuurgebieden is een kunstbouw en/of vangpijp voor de vos aanwezig.
- Eén bestuurslid van ANV De Greidhoeke is portefeuillehouder predatiebeheer
- Boeren krijgen van hun mozaïekregisseur doorgaand het advies om bij maaiwerkzaamheden van binnen naar buiten te werken.
- Bij het hakselen van mais wordt een vossenjacht georganiseerd, als er verwacht wordt dat er in het gewas vos(sen) bevind(en)
- Contact tussen TBO, vrijwilligers, boeren en alle betrokken partijen is optimaal.
- ANV de Greidhoeke is in bezit van meerdere flexibele pompen. Ook in dit gebied is hier gebruik van gemaakt
- Runom Skrok en Skrins is volop ingezet op vernatting. Pompen vlogen hier als paddenstoelen uit de grond..

Huidige knelpunten m.b.t. predatie en aanpak in komende jaren

- Natuurmonumenten is afgelopen jaar weer met camera's in haar gebieden aan de slag geweest om er achter te komen welke predatoren de nesten plunderen. Het verslag hiervan zal er dit najaar liggen. Ook buiten de TBO is er gemonitord door vrijwilligers om het ontheffingsgebied mogelijk uit te kunnen breiden om de steenmarter te vangen en te doden.
- Afgelopen jaar zijn er binnen het vanggebied 18 steenmarters weg gevangen. Dit heeft zeer positief uitgedrukt wat betreft het resultaat. Overal waren vliegvlugge kuikens te zien!
- Voor in de toekomst is dit wel de manier om het broedsucces te optimaliseren. Zorgvuldig wegvangen is de manier om deze plaag de kop in te drukken. Voor in de toekomst adviseer ik dan ook om zo door te zetten, ook als het zo mocht zijn dat de steenmarter 'Fryslan breed' zou mogen worden bestreden. Dan mijn advies, dezelfde mensen, zelfde afspraken. Het moet geen 'wild west' worden.
- Verwijderen en ongeschikt maken van leefgebieden van de steenmarter. Bomen/struiken weg en schoon schip op en om de terreinen van de deelnemers.

Overige verbeterpunten en acties

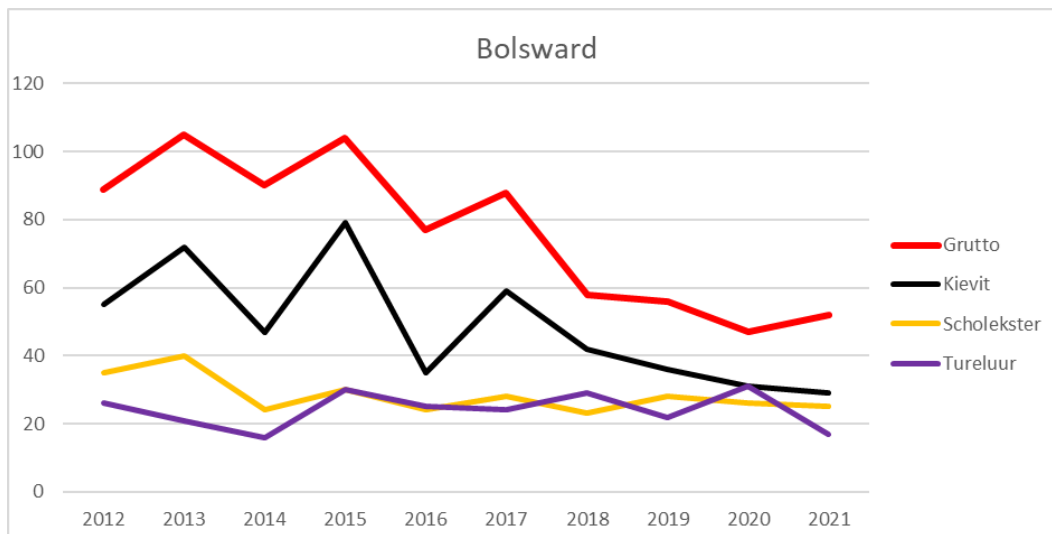
- De samenwerking met Vogelwacht Itens is goed. Wel is belangrijk dat deze vogelwacht goed betrokken moet blijven in het brede plaatje. Itens heeft bijna geen broedparen meer en dit leidt tot demotivatie. Itens zit nu al wat in de fase dat ze samenwerking zoeken met Easterein.

3.6 Mozaïek Bolsward

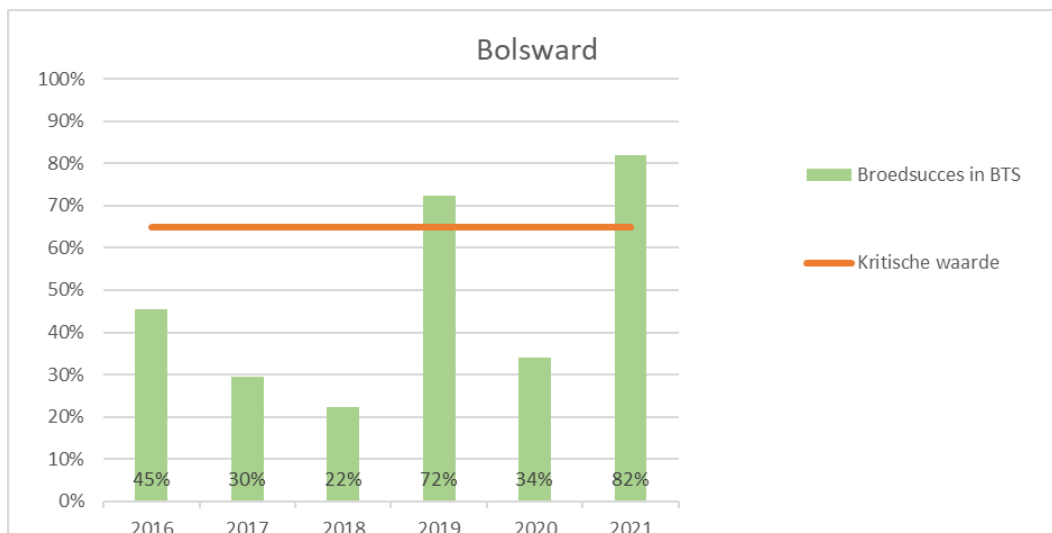
Omvang ANLB-beheer en resultaat weidevogelbeheer

Totaal ha. mozaïek	Totaal ha. gerealiseerd ANLB-beheer	Aantal ha. gewogen kuikenland *	Aantal ha. gewogen kruidenrijk	Aantal grutto-paartjes	Voldoet aan 1,4 ha kuikenland / gruttopaar ?	Voldoet aan 0,7 ha kruidenrijk kuikenland / gruttopaar?	Aantal brp grutto / 100 ha. ANLB (<10 = laag > 20 is top)
994	174	166	66	52	3,2	1,3	30

Tabel areaal ANLB-beheer

Grafiek populatieontwikkeling steltlopers

Grafiek verloop broedsucces

Gebied Bolsward had een lichte daling m.u.v. de grutto. Daar waar de nesten waren, was de uitkomst gelukkig wel heel goed. Veel kuikens kwamen uit. Wel zijn er te veel kuikens gesneuveld in de laatste fase. Voornamelijk de kiekendief broedde hier om het hutjemutje.

Recent uitgevoerde maatregelen ter beperking van predatie

- Eén bestuurslid van ANV De Greidhoeke is portefeuillehouder predatiebeheer.
- Boeren krijgen van hun mozaïekregisseur doorgaans het advies om bij maaiwerkzaamheden van binnen naar buiten te werken.
- ANV is in bezit van een flexibele pomp op diesel. Deze is door 4 deelnemers in dit gebied iedere week ingezet
- Bij het hakselen van mais wordt een vossenjacht georganiseerd, als er verwacht wordt dat er in het gewas vos(sen) bevind(en)
- Vogelwacht Bolsward heeft contact gelegd met de gemeente over de boompjes die zij heeft geplant direct naast een plasdrasperceel. Dit heeft nog niet tot een oplossing geleid.
- Veel ingezet ook in dit gebied op vernatting. Hierin is vermoedelijk ook de stijging van de grutto in terug te vinden
- Rond Murk Nijdam ingezet op water en beheer. Er zijn nu meerdere pompen\plasdras\greppel plasdras, in een ring, om dit gebied.

Huidige knelpunten m.b.t. predatie en aanpak in komende jaren

- Er worden veel steenmarters en bunzingen waargenomen. Na de pilot steenmarter rond Skrok en Skrins, zou het gewenst zijn om voor dit jaar de monitoring uit te breiden. Van Easterein naar Murk en van Murk naar Bolsward. Dit is inmiddels uitgevoerd afgelopen jaar. Vermoedelijk komt Bolsward in het vanggebied 2022. Nestmonitoring deed blijken dat 38% van de gevolgde nesten, was gepredeerd door de steenmarter.
- Bruine kiekendief weet zich hier ook goed te vinden. Het advies is: houd de rietkragen laag.

Overige verbeterpunten en acties

- Op lange termijn planning, zal er mozaïek verdwijnen i.v.m. aanbouw van nieuwbouw woningen in Bolsward. Fugelwacht Bolsward is al bezig om compensatie aan te vragen. Ook hierin kunnen wij straks een ondersteunende rol in spelen. De contacten zijn inmiddels gelegd.
- Contact met betrokken vogelwachten en boeren is zeer sterk
- De alarmtellingen in het gebied bij Murk Nijdam worden door 3 vogelwachten gedaan. Zowel Wommels, Easterein als Bolsward hebben hier telgebieden. Actie ondernemen om deze telling op dezelfde dag en zelfde tijd uit te voeren. Dit om dubbeltelling, verstoring, o.i.d. te voorkomen.

Tot slot:

2021 kende een fantastisch seizoen. Door het natte en koude voorjaar, wisten de meeste broedparen hun kuikens groot te brengen. De insecten waren door deze weersomstandigheden traag, waardoor ze makkelijk waren te vinden voor de vogels. Mocht het volgend jaar weer een warmer/warmer seizoen worden, kunnen we wel weer problemen verwachten. Met name de viervoeters hebben een hekel aan het natte gewas en zochten hun voedsel vaak elders. Voor de Greidhoeke zijn de steenmarter, bunzing en kiekendief de grootste rovers, ondanks dat er soms honderden kraaien/roeken clusteren, zijn dit de 3 grootste daders. Om nog maar even te bestempelen: de samenwerking tussen medewerkers/vrijwilligers/TBO/deelnemers en iedereen die meedoet/denkt aan ANLB-beheer, is goed/sterk te benoemen, laten we zo doorgaan. Tot slot denk ik nog even te benoemen dat we Skrok/Skrins/Murk voor in de toekomst wenselijk breder in het beheer kunnen slaan, met een knipoog richting het mogelijke 'grutto aanvalsplan' in welk jaar ook maar.

Tot slot nog twee aandachtspunten (BFVW?) monitoring, die gelden voor meerdere gebieden binnen de greidhoeke: Er wordt op sommige plekken gebruik gemaakt van 'super-stippen'. Daar waar bijvoorbeeld 40 broedparen geclusterd zitten over 7 percelen, zet men 1 alarmstip in het systeem op 1 willekeurig perceel met bijvoorbeeld 35 alarm. Dit stuurt niet prettig op de kuikentrek/last minute. Ook het achteraf invoeren na het seizoen zou eigenlijk niet moeten.

Vriendelijke groet,

Aaltje de Boer (gebiedsregiseur)

Gerard van Asselt (mozaïekregiseur)

ANV de Greidhoeke